

Konsten att hålla tal

För var och en som hade tillfälle att se och höra hr Palme i den stora debatten den 2 juni om den ekonomiska politiken och som sedan kunnat begrunda hans anförande i protokollet borde en reflexion ligga nära till hands: så synd att en så stor politisk talare skall vara en så liten politiker.

Ty som politiskt tal bedömt var hans inlägg lysande. Han har ibland den svagheten att när han blir trängd förfalla till lågsinhet eller att i andra mindre lyckade ögonblick tala som en baltisk baron till bondehoppen på slottsgården. Men när han anstränger sig att motsvara situationens allvar kan han prestera en talekonst på högsta nivå, väl motsvarande det bästa man kan få höra i den franska nationalförsamlingen eller det engelska parlamentet.

Tyvärr gäller dock detta blott talekonstens formella sida. När man läser innehållet och tänker efter vad han faktiskt sagt, inställer sig starka känslor av besvikelse. Var det bara så mycket av ordfyrverkeri framfört med en osedvanlig känsla för färg, tempo och form. Var det så litet av vilja att ge något som helst väsentligt eller nytt i sak, utöver den entoniga litanian av smädelser, som socialdemokratiska talare och skribenter öser över den borgerliga regeringen.

Nej, där fanns inte det minsta försök att debattera. Avsikten var bara att briljera. Ty Olof Palme, som onekligen är en av landets mest intellektuella och mest kunniga politiker, vet ju mycket väl när han talar mot bättre vetande. Och det gjorde han med en så obekymrad uppsyn att man kunde tro att han föreställde sig framföra obestriddiga sanningar, när han levererade vad som på ren

svenska sagt var fördomsfria undanflykter eller rent nonsens.

Om indexregleringen sade han t ex följande: "Mitt tredje exempel gäller indexregleringen av skatterna. Vi socialdemokrater är emot indexregleringen. Den är fördelningspolitiskt klart ogynnsam i jämförelse med de senaste årens skatteomläggning. Det är bara intressant att se hela trojkan i aktion på en gång. Den undergräver stabiliseringspolitiken. Den får långtgående statsfinansiella konsekvenser. Ser man på långtidsbudgeten framgår att nästa års budget, urholkad på varje reform, tom utan det magra stöd till kommunerna som regeringen lovat men med indexreglering, visar ett kraftigt ökat underskott i en enligt förutsägelserna uppåtgående konjunktur. Det är fråga om 18 miljarder eller så."

Som synes inte ett ord om det avgörande regeringsargumentet för indexreglering, ett argument som socialdemokraterna hittills inte ens vågat sig på att bemöta, nämligen att det är riksdagen och inte inflationstakten, som skall bestämma progressivskattens marginaleffekt. Alla förstår ju varför socialdemokraterna skyr indexreglering som pesten. Genom kombinationen av hög skatteprogressivitet och ökad inflationstakt har de själva åstadkommit en så extrem inkomstutjämning, att denna aldrig varit möjlig att driva igenom i form av riksdagsbeslut om höjd marginalskatt. Den stora majoriteten av vårt lands yrkesverksamma drabbas i dag av marginalskatter på nivån 60–67%. För kvalificerade fackarbetare och tjänstemän ligger nivån på 75–80%. Vad detta betytt för arbetsvilja och lojalitetskänsla gentemot samhället

har vi de senaste åren fått uppleva i form av kompensationskrav, förödande för näringslivets konkurrenskraft, liksom i en gigantisk svart marknad av skattefusk och skatteflykt.

Men den egalitära politiken – maskerad som solidaritet – vill socialdemokratin driva över allt förstånd och över alla gränser. Därav hr Palmes krumbukter på den punkten.

Han gör inte större lycka eller är mer trovärdig i sina fanfarer om solidaritet med de svaga i samhället – de som han påstår att regeringen lämnat i sticket. Särskilt praktfull var hans skildring av socialdemokratinns ädla avsikter och visionära insikt i dess alternativa program. Det lät så här: "Ty vi vet att den socialdemokratiska politiken hade betytt lägre prisstegringar, ett fullföljande av skatteöversenskommelsen med LO och TCO, en bättre grund för avtalsrörelsen. Det hade inte blivit någon momshöjning. Genom en konsekvent ekonomisk politik hade vi lagt grunden för en – som vi hoppades – framgångsrik kamp för att hävda sysselsättningen."

Vad vet vi egentligen därom. Jo, att socialdemokraterna kategoriskt krävde en ytterligare höjning av arbetsgivaravgiften med 1,5 %. Vilka effekter en sådan höjning skulle fått i dagens situation för den svenska exportindustrin går att räkna fram. Exportkrisen, redan nu ytterligt allvarlig, skulle ha fått katastrofala dimensioner. Företagen skulle tvingats att lägga ned rörelsegrenar eller hela rörelsen i sådan omfattning att vi hade hotats av en massarbetslöshet av 1930-talsmåt. Den borgerliga regeringen har visat en långt större ansvarskänsla inför uppgiften att hålla sysselsättningen uppe. För hr Palme och hans socialdemokratiska parti tycks soli-

daritet innebära högre löner för dem som har privilegiet att ha arbete, på bekostnad av dem som tvingas stå utanför arbetslivet. Regeringens solidaritetsprincip innebär att det är bättre att så många som möjligt har sysselsättning, även om lönerna blir något lägre för alla.

Eller också – och det är värre – vägrar oppositionen att alls se verkligheten sådan den är, den verklighet, som den tidigare socialdemokratiska regeringen i bästa samverkan med LO skapat genom att under ett par decennier tillåta en privat och offentlig konsumtionsökning, som vi inte haft råd med, därför att vi inte producerat tillräckligt. Mot den bakgrunden framstår hr Palmes patetiska slutord som frasmakeri – ty tillverka fraser, det kan han: "Socialdemokratin vill möta framtiden med den förening av känsla och förnuft som alltid kännetecknat vår politik. Och vi vill möta framtiden med en realistisk framtidstro, utan de enkla lösningarnas illusioner. Det är en väldig styrka när det i vårt land finns en stor folkrörelse som kan instämma när Tage Erlander säger: Jag tror på framtiden därför att jag är demokrat. Jag tror på framtiden därför att jag är socialist. Människorna har kraften att gemensamt forma framtiden."

Människorna i vårt land kan förvisso ännu forma en ljus framtid. Men inte om stat och lagar oss förtrycka och vi under skatter dignar ner! Tack vare regimskiftet slapp vi det. Vad som hittills hänt är inte regeringens fel, och det står fortfarande i dess förmåga att vända utvecklingen till det bättre.